

Αρχαία Ελληνικά Β Γυμνασίου -Προσδιορισμοί

(θεωρία-ασκήσεις)

Τα είδη των προσδιορισμών Οι προσδιορισμοί διακρίνονται σε **ονοματικούς**, που προσδιορίζουν τους ονοματικούς όρους μιας πρότασης (Υ, Α, Κ), και σε **επιρρηματικούς**, που προσδιορίζουν το ρήμα ή άλλα ρηματικά στοιχεία μιας πρότασης (απαρέμφατα και μετοχές), καθώς και άλλους επιρρηματικούς προσδιορισμούς.

Ομοιόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί

Οι ομοιόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί προσδιορίζουν ονοματικούς όρους σε μια επαυξημένη πρόταση συμφωνώντας με αυτούς στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση.

επιθετικός

- Προσδίδει μια **μόνιμη ιδιότητα** στον όρο τον οποίο προσδιορίζει.
- Συνήθως είναι **έναρθρος**. Καταχρηστικά λογίζεται ως επιθετικός προσδιορισμός οτιδήποτε βρίσκεται ανάμεσα σε ένα άρθρο και το ουσιαστικό που αυτό συνοδεύει, π.χ. **οἱ κάτωθεοί**.
- Ως επιθετικοί προσδιορισμοί χρησιμοποιούνται: επίθετα, επιθετικές μετοχές, αντωνυμίες και αριθμητικά.
π.χ. Εἶχον δὲ πάντες κράνη **χαλκᾶ** καὶ χιτῶνας **φοινικοῦς** (= κατακόκκινους). (επίθετα)
Λύσανδρος τὰ **ὑπάρχοντα** χρήματα Κύρω ἀπέδωκεν. (επιθετική μετοχή)
Ἡ δὲ **ἄλλη** φάλαγξ ἐν τῷ δεξιῷ ἦν. (αντωνυμία)
Ὁ Ἄσωπος **δύο** μὲν παῖδας εἶχεν, εἴκοσι δὲ θυγατέρας. (αριθμητικά)
Ὁ **ἐνθάδε** σύλλογος ἀρχὴ γενήσεται τοῖς Ἑλλησιν τῆς **πρὸς ἀλλήλους** φιλίας. (επίρρημα και εμπρόθετη φράση που περιέχονται μεταξύ άρθρου και ουσιαστικού)

<p><u>κατηγορηματικός</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Προσδίδει μια παροδική ιδιότητα στον όρο τον οποίο προσδιορίζει. • Δεν έχει άρθρο, ενώ το ουσιαστικό που προσδιορίζεται από αυτόν συνήθως έχει (π.χ. Τέμνω τό δένδρον τῷ πελέκει ὄξει.) • Τα επίθετα πᾶς, ἅπας, ὅλος, ἄκρος, μέσος, ἔσχατος, μόνος και οι αντωνυμίες αὐτός και ἕκαστος, όταν δε συνοδεύονται από άρθρο, λειτουργούν ως κατηγορηματικοί προσδιορισμοί (Αν συνοδεύονται από άρθρο, εκλαμβάνονται ως επιθετικοί προσδιορισμοί). π.χ. Ἡ τῶν ἡγεμόνων ἀδικία ὄλην τήν πόλιν βλάπτει.
<p><u>παράθεση</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Προσδίδει ένα ήδη γνωστό κύριο γνώρισμα στον όρο (συνήθως ουσιαστικό) τον οποίο προσδιορίζει. • Βρίσκεται συνήθως μετά τον όρο τον οποίο προσδιορίζει. • Συνήθως είναι ουσιαστικό. Σπανιότερα ουσιαστικοποιημένο επίθετο, επιθετική μετοχή ή αναφορική πρόταση. π.χ. Δήμητρος καί Περσεφόνης, τῆς θυγατρός, λαμπρόν ἱερόν ἐν Ἐλευσίνι ἦν.
<p><u>επεξήγηση</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διασαφηνίζει τη σημασία του όρου (συνήθως ουσιαστικού) τον οποίο προσδιορίζει. • Βρίσκεται συνήθως μετά τον όρο τον οποίο προσδιορίζει. • Συνήθως είναι ουσιαστικό. Σπανιότερα αντωνυμία ή και δευτερεύουσα πρόταση. π.γ. Μεγίστου κακοῦ ἀπηλλάγησαν, πονηρίας.

Να εντοπίσετε και να αναγνωρίσετε τους ομοιόπτωτους ονοματικούς προσδιορισμούς των παρακάτω προτάσεων.

- 1 Άλέξανδρος, ὁ βασιλεὺς, ὠνομάσθη μέγας.
- 2-Μόνοι οἱ θεοὶ ἄνευ λύπης διάγουσιν.
- 3 Περικλῆς ἐγένετο μαθητὴς τούτων, Ἄναξαγόρου καὶ Δάμωνος.
- 4 Ὁ κοινὸς ἰατρὸς θεραπεύσει σε, χρόνος.
- 5 Ὅμηρος, ὁ ποιητής, Ἕλληνας ἦν.
- 6 Ὁ μέλας ζυμὸς τροφήν τοῖς Λακεδαιμονίοις παρέϊχε.
- 7 Κύρος ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν, Ἄρταξέρξην, ἐπορεύετο.
- 8 Λυκοῦργος λιτότητα ἤξιου παρὰ πάντων Λακεδαιμονίων.

ΦΑΡΔΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ